

Networks / H. Hekansson, I. Snehota. – London : Routledge, 1995. – 433 p. 5. Мальчик М. В. Рефлексивное управление конкурентоспособностью предприятий : монография / М. В. Мальчик. – Донецк ; Ровно : ЧП Лапсюк В. А., 2010. – 216 с. 6. Юлдашева О. Новая маркетинговая парадигма: когнитивный маркетинг или искусство создания и продвижения технологий потребления [Электронный ресурс] / О. Юлдашева. – Режим доступа : www.compass-r.ru. 7. Райхельд Ф. Эффект лояльности: движущие силы экономического роста, прибыли и непреходящей ценности / Ф. Райхельд, Т. Тил. – М. : Издательский дом "Вильямс", 2005. – 384 с. 8. Томпсон Х. Кто увел моего клиента? Выигрышные стратегии формирования и поддержания лояльности клиентов / Х. Томпсон ; пер. с англ. – М. : Издательский дом "Вильямс", 2005. – 336 с. 9. Kumar S. Connective technologies in the supply chain / S. Kumar. – New York : Taylor & Francis Group, 2007. – 298 p. 10. Hugos M. Essentials of Supply Chain Management / M. Hugos. – New Jersey : John Wiley & Sons, Inc. – 254 p. 11. Интрамаркетинг [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.metaphor.ru/er/index.xml>. 12. Пирцхалаишвили К. Воспитание верности клиента / К. Пирцхалаишвили // Sales/Продажи. – 2005. – № 11. – С. 26–32. 13. Сизоненко В. А. Рыночная экономика: система интересов / В. А. Сизоненко. – К. : Знание, 1990. – 202 с. 14. Старостина А. О. Маркетингові дослідження / А. О. Старостина. – М. : ВД "Вильямс", 1998. – 262 с.

References: 1. Kotler F. Marketing menagment [Marketing menagment] / F. Kotler. – SPb. : Piter, 2012. – 816 p. 2. Sekerin V. D. Innovatsionnyy marketing [Innovative marketing] / V. D. Sekerin. – M. : Infra-M, 2011. – 238 p. 3. Gordon Ya. Kh. Marketing partnerskikh otноsheniya [Partnership marketing] / Ya. Kh. Gordon ; per. s angl. pod red. O. A. Tretyak. – SPb. : Piter, 2001. – 384 p. 4. Hekansson H. Developing Relationships in Business Networks / H. Hekansson, I. Snehota. – London : Routledge, 1995. – 433 p. 5. Malchik M. V. Refleksivnoe upravlenie konkurentosposobnostyu predpriyatiy : monografiya [The enterprises competitiveness reflexive control] / M. V. Malchik. – Donetsk ; Rovno : CHP Lapsyuk V. A., 2010. – 216 p. 6. Yuldasheva O. Novaya marketingovaya paradigma: kognitivnyy marketing ili iskusstvo sozdaniya i prodvizheniya tekhnologiy potrebleniya [The new marketing paradigm: cognitive marketing or art creation and promotion of consumption technology] [Elektronic resource] / O. Yuldasheva. – Access mode : www.compass-r.ru. 7. Raykheld F. Effekt loyalti: dvizhushchie sily ekonomicheskogo rosta, priblyi i neprekhdoyashchey tsennosti [Loyalty effect: the driving force

behind economic growth, margins and enduring value] / F. Raykheld, T. Til. – M. : Izdatelskiy dom "Vilyams", 2005. – 384 p. 8. Tompson Kh. Kto uvel moego klienta? Vyigrishnye strategii formirovaniya i podderzhaniya loyalti klientov [Who stole my client? The winning strategy of forming and maintaining customer loyalty] / Kh. Tompson ; per. s angl. – M. : Izdatelskiy dom "Vilyams", 2005. – 336 p. 9. Kumar S. Connective technologies in the supply chain / S. Kumar. – New York : Taylor & Francis Group, 2007. – 298 p. 10. Hugos M. Essentials of Supply Chain Management / M. Hugos. – New Jersey : John Wiley & Sons, Inc. – 254 p. 11. Intramarketing [Intramarketing][Elektronic resource]. – Access mode : <http://www.metaphor.ru/er/index.xml>. 12. Pirtskhalaishvili K. Vospitanie vernosti klienta [Educating the customer loyalty] / K. Pirtskhalaishvili // Sales/Prodazhi. – 2005. – No. 11. – Pp. 26 – 32. 13. Sizonenko V. A. Rynochneya ekonomika: sistema interesov [Market economy: the system of interest] / V. A. Sizonenko. – K. : Znanie, 1990. – 202 p. 14. 9. Starostina A. O. Marketingovi doslidzhennia [Marketing Research] / A. O. Starostina. – M. : VD "Vilyams", 1998. – 262 p.

Інформація про автора

Попов Олександр Вікторович – аспірант кафедри бухгалтерського обліку Харківського національного економічного університету (61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: kafmgbiz@hneu.edu.ua).

Інформація об авторе

Попов Александр Викторович – аспірант кафедри бухгалтерського учета Харківського національного економічного університету (61166, г. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: kafmgbiz@hneu.edu.ua).

Information about the author

Popov Aleksandr Viktorovich – postgraduate student of the Department of Accounting at Kharkiv National University of Economics (Lenina ave., 9a, Kharkiv, 61166, e-mail: kafmgbiz@hneu.edu.ua).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Орлов П. А.

Стаття надійшла до ред.
28.10.2011 р.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУТНІСНОГО РОЗУМІННЯ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

УДК 236.895:2

Дікань Л. В.
Малахов В. А.

Проаналізовано існуючі підходи до визначення сутнісного розуміння фінансових потоків промислового підприємства. Розкрито економічну природу виникнення фінансових потоків промислового підприємства. Надано уточнення поняття "фінансові потоки промислового підприємства", що полягає у підкресленні економічної природи виникнення та формування фінансових потоків підприємства відповідно до рухомості товарів, частка з яких перетворюється на матеріальні ресурси, що у підсумку й визначає ступінь отриманої наукової новизни. Поряд з цим узагальнення

існуючих трактувань щодо розуміння фінансового потоку підприємства сприяло визначенню основних підходів до розкриття сутнісного розуміння щодо виникнення та формування таких потоків.

Ключові слова: товар, фінанси, матеріальні ресурси, промислове підприємство, фінансовий потік.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СУЩНОСТНОГО ПОНИМАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПОТОКОВ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

УДК 236.895:2

*Дикань Л. В.
Малахов В. А.*

Проанализированы существующие подходы по определению сущностного понимания финансовых потоков промышленного предприятия. Раскрыта экономическая природа возникновения финансовых потоков промышленного предприятия. Представлено уточнение понятия "финансовые потоки промышленного предприятия", которое заключается в подчеркивании экономической природы возникновения и формирования финансовых потоков предприятия в соответствии с подвижностью товаров, доля которых превращается в материальные ресурсы, что в итоге и определяет степень полученной научной новизны. Наряду с этим обобщение существующих трактовок относительно понимания финансового потока предприятия способствовало определению основных подходов по раскрытию сущностного понимания относительно возникновения и формирования таких потоков.

Ключевые слова: товар, финансы, материальные ресурсы, промышленное предприятие, финансовый поток.

THEORETICAL ASPECTS OF UNDERSTANDING THE ESSENTIAL FINANCIAL FLOWS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

UDC 236.895:2

*Dikan L. V.
Malakhov V.*

Existing approaches to defining the essential understanding of the financial flows of the industrial enterprise have been analyzed. The economic nature of financial flows of the industrial enterprise is revealed. The concept of "financial flows of the industrial enterprise", which consists in emphasizing economic nature and form of financial flows of the company according to the mobility of goods, the share of which is converted to material resources, which ultimately determines the degree of scientific novelty. In addition, the generalization of existing interpretations to understand the flow of financial companies contributed to the definition of the main approaches to the disclosure of the essential understanding of the origin and formation of such flows.

Key words: product, finance, material resources, industries, financial flow.

Для досягнення сталості розвитку підприємства, насамперед, необхідно враховувати складність та багатогранність його функціонування, що визначається наявністю різних видів діяльності, спрямованістю на створення певного асортименту готової продукції. Узагальненим рішенням такого складного завдання може бути забезпечення умов безперервності руху як товарних, так і фінансових потоків суб'єкта господарювання, які слід розглядати як ключові елементи потокової моделі функціонування сучасного промислового підприємства. Тобто питан-

ня сталого руху, визначення чинників взаємного впливу між товарними та фінансовими потоками, оцінки їх взаємозалежності стають вкрай важливими. Та попри все більш вагомим питанням є врахування фінансових аспектів сталості руху різних потоків підприємства. Це пов'язано не лише із функціонуванням окремого підприємства, а й із розкриттям його взаємодії з іншими учасниками ринкових відносин, проявом чого слід вважати розвиток ресурсних і товарних ринків, цінової кон'юнктури, збалансування попиту та пропозиції на різні групи товарів тощо.

Підтвердженням важливості розгляду фінансових аспектів рухомості різних потоків підприємства є численні роботи інших науковців, які займаються проблематикою поставленого питання. Наприклад, Азаренкова Г. М. досліджує взаємодію суб'єктів фінансового та реального секторів економіки з погляду рухомості фінансових потоків [1]. Поряд з цим Кузьмін О. Є., Дідик А. М., Когут У. І., Мельник О. Г. аналізують діяльність промислового підприємства на основі його витрат [2], а Терещенко О. О., Тридід О. М. комплексно визначають проблемні питання фінансової стійкості підприємства [3; 4]. Проте, незважаючи на значну кількість робіт з питань урахування фінансових аспектів рухомості різних потоків ресурсів підприємства, все ж таки недостатньо опрацьованими та досить важливими залишаються теоретичні питання визначеної проблематики дослідження. При цьому така недостатня опрацьованість пов'язана із множинністю розгляду різних напрямів теоретичного узагальнення рухомості потоків ресурсів підприємства, що зазвичай розкривається відповідно до поставленої мети конкретного дослідження. Поряд із цим важливість та необхідність розгляду теоретичних питань визначається тим, що саме ґрунтовний теоретичний розгляд є підґрунтям розробки належних практичних підходів та рекомендацій щодо уникнення виникаючих проблемних аспектів у діяльності різних суб'єктів ринкових відносин.

Таким чином, як головну мету даної роботи слід вказати, насамперед, розгляд уточнення такої дефініції, як "фінансові потоки промислового підприємства", що варто зробити відносно узагальнення, зокрема, таких завдань, як: розкриття сутнісного розуміння фінансових потоків промислового підприємства, визначення умов їх виникнення й формування та надання авторського уточнення поняття "фінансові потоки промислового підприємства".

Як було відмічено вище, головна складність розкриття поставленого питання дослідження полягає в тому, що існує багато різних узагальнень щодо визначення фінансового потоку як окремої економічної дефініції. При цьому, перш за все, слід відмітити, що поняття "фінансові потоки" розглядається як складова категорійного апарату фінансів. Це пов'язано з тим, що поняття "фінансові потоки" узагальнює рухомість фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, який аналізується (будь це конкретне підприємство чи навіть держава), або рухомість фінансових ресурсів такого суб'єкта господарювання відповідно до окремих різновидів його діяльності. Як приклади такого визначення поняття "фінансові потоки" можна назвати дослідження:

Азаренкової Г. М., яка доводить, що фінансові потоки – це цілеспрямований рух, зміна (обсягів, типів, форм та видів) фінансових ресурсів певного суб'єкта господарювання, що здійснюється спільно з відповідними його грошовими потоками (еквівалентні фінансові потоки) або без них (безеквівалентні фінансові потоки), але обов'язково з урахуванням фактора часу, та відображає ліквідність зазначених фінансових ресурсів [1]. Тобто в наведеному визначенні безпосередньо вказується на залежність фінансових потоків від змінності в обсягах, типах, формах та видах фінансових ресурсів, що й породжує окремі різновиди фінансових потоків;

В. Колесникової, яка особливо підкреслює фінансову природу таких потоків, доводячи, що під фінансовими потоками варто розуміти рух коштів у результаті фінансової діяльності підприємства (надходження засобів від розміщення акцій, випуску облігацій, вибуття коштів унаслідок викупу власних акцій, погашення облігацій, виплати дивідендів) [5, с. 43]. І хоча подане визначення, на думку авторів, дещо звучує розуміння фінансового потоку, В. Колесникова все ж таки визначає його природу саме через рухомість фінансової складової поточкових процесів на підприємстві;

О. Хавтур, яка розглядає фінансові потоки винятково через призму фінансових відносин, які обумовлені рухом фінансових ресурсів, що і формують своєрідні фінансові потоки [6];

Присяжнюк А. Ю., у яких доводить, що фінансові потоки в інноваційній діяльності визначають зміну форми фінансових ресурсів, спричинену їх цілеспрямованим рухом відповідно до зміни етапів інноваційного процесу, що покликана повністю забезпечити фінансування реалізації інноваційної діяльності та оптимізувати джерела надходження фінансових ресурсів [7]. З поданого видно, що Присяжнюк А. Ю. також виходить із загального підходу щодо визначення природи фінансових потоків, наприклад, відповідно до дослідження Азаренкової Г. М. Утім відмінністю поданого в дослідженні Присяжнюк А. Ю. є те, що змінність руху фінансових ресурсів може бути обумовлена етапами відповідної діяльності (в даному випадку етапами інноваційної діяльності як процесу). Хоча таке визначення дещо і корелює із урахуванням часу, як це подано у дослідженні Азаренкової Г. М., але воно має певну різницю, сутність якої полягає у врахуванні причинно-наслідкових зв'язків окремих етапів діяльності суб'єкта господарювання, які можуть визначатися не лише фінансовими аспектами;

Тютюкіної Є. Б. та Афашагова К. М., де також узагальнюється фінансова складова утворення фінансових потоків та робиться наголос на тому, що як сутнісні характеристики фінансового потоку розглядаються, перш за все, рух (мобілізація і розподіл) фінансових ресурсів та платежі до фіскальної системи держави, що є джерелом формування централізованих та децентралізованих державних фондів (фінансових ресурсів держави) [8]. Тож у даному випадку узагальнюються потоки фінансових ресурсів як на мікрорівні, так і на макрорівні, що надає більшої значущості розгляду рухомості фінансових ресурсів при узагальненні визначення поняття "фінансові потоки";

Єрмошкіної О. В., де фінансові потоки розглядаються як динамічна сукупність розподілених у часі та просторі фінансових ресурсів, які у процесі функціонування підприємства формуються, розподіляються та використовуються, тобто цілеспрямовано рухаються, за окремими центрами управління потоками [9]. Тож, знов-таки, бачимо, що підкреслюється саме фінансова складова формування фінансових потоків.

Наведені визначення цілком мають право на існування, бо їх автори розглядають, насамперед, фінансові аспекти діяльності досліджуваних суб'єктів господарювання та виходять з фінансової трактовки узагальнення рухомості фінансових потоків. Однак поряд із поданими вище визначеннями поняття "фінансові потоки", також можна відмітити й інший підхід щодо розкриття сутності такого поняття. Зокрема, прикладом такого підходу можна назвати такі дослідження науковців:

наприклад, Баранець Г. В. визначає, що фінансові потоки – це грошові оборотні активи підприємства, які генеруються процесом виконання логістичних операцій з матеріальним потоком у певному часовому періоді, а також джерела коштів, що забезпечують перебіг цього процесу у відповідному часовому інтервалі [10]. Тобто Баранець Г. В. на фоні підкреслення фінансової природи формування фінансових потоків також визначає один з головних чинників генерування таких потоків. При цьому, на відміну від Присяжнюк А. Ю., Баранець Г. В. безпосередньо вказує, що таким чинником є матеріальний потік;

Скобелева Є. В. також підкреслює фінансову природу фінансових потоків, звертаючи увагу на те, що рух фінансових ресурсів та активів підприємства є важливими елементами фінансового потоку, які, зокрема, і формують такий потік [11]. При цьому, як видно з наведеного визна-

чення, Скобелева Є. В. конкретизує сутнісне розуміння фінансового потоку, говорячи про рух фінансових ресурсів та активів підприємства. Утім варто відмітити, що до активів підприємства, насамперед, відносяться його матеріальні ресурси. Отже, визначення фінансових потоків лише через їх фінансову складову у дослідженні Скобелевої Є. В. є частковим;

безпосередню необхідність врахування матеріального потоку при розгляді фінансового потоку вказує і Каточков В. М. Так, цей автор, зокрема, доводить, що зв'язок матеріального та фінансового потоків виявляється в тому, що фінансовий потік є основою для виникнення матеріального потоку і навпаки [12]. Тобто, як бачимо, Каточков В. М. обґрунтовує важливість взаємного розгляду матеріальних та фінансових потоків. Загалом із цим сперечатися досить важко, бо сучасне підприємство неможливо уявити без взаємного наскрізного руху як матеріальних, так і фінансових ресурсів. Ґрунтовність наведеного визначається також дослідженням Бутріна А. Г., який обґрунтовує, що єдність матеріального та фінансового потоків визначається тим, що матеріальний потік може виконувати функції фінансового потоку як засіб розрахунків і навпаки [13]. Однак при цьому варто врахувати, що таке визначення сутнісного розуміння фінансового потоку базується, насамперед, на розгляді матеріальних та фінансових потоків як невід'ємних складових так званої логістичної системи.

Таким чином, відмічене вище дозволяє зробити такі висновки: по-перше, це стосується узагальнення підходів щодо розкриття економічної сутності виникнення та формування фінансових потоків (рисунок). Тобто, з одного боку, визначається, що фінансові потоки обумовлені формуванням та рухом фінансових ресурсів, а з іншого – доводиться, що існування фінансових потоків безпосередньо є залежним від рухомості матеріальних ресурсів підприємства;

по-друге, при розгляді фінансових потоків варто визначитися із підходами щодо розкриття змістовності не лише таких потоків, а й тих процесів, що супроводжують рухомість фінансових та матеріальних ресурсів підприємства. Такий висновок засновано на тому, що, з одного боку, при визначенні фінансового потоку дослідники виходили лише з фінансових аспектів формування такого потоку, а з іншого – базувалися на узагальненні логістичного підходу до розгляду рухомості фінансових та матеріальних ресурсів підприємства.

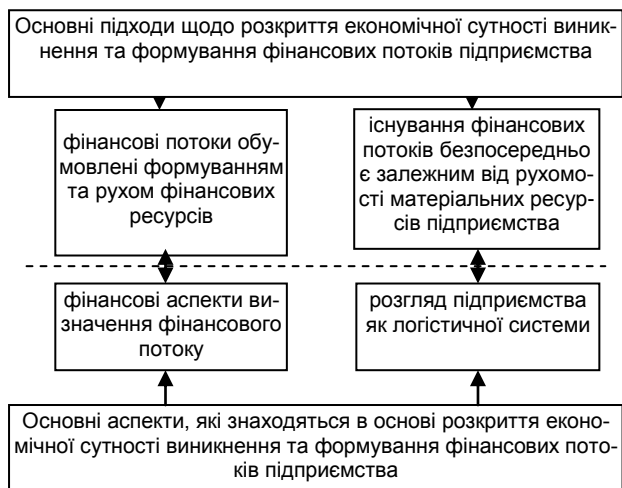

Рис. Основні підходи щодо розкриття економічної сутності виникнення та формування фінансових потоків підприємства

При цьому неоднозначність існуючих підходів щодо визначення поняття "фінансові потоки" зумовлює врахувати розгляд руху матеріальних ресурсів підприємства в аспекті узагальнення такого поняття, як "вартість товару". Необхідність такого розгляду пов'язана з тим, що саме в узагальненні категорії "товар" як об'єкта обміну, здатного переносити вартість ресурсів, прихована дійсна природа визначення та формування фінансового потоку. Отже, при формуванні потоків матеріальних ресурсів підприємства відбувається й формування вартісних аспектів товару, бо така вартість відображає співставлення між умовами виробництва нового товару й умовами його споживання та є її невід'ємною ознакою [14]. Відтак є зрозумілим, чому частка дослідників визначає основи формування фінансового потоку із рухомості матеріальних ресурсів. Тобто варто стверджувати, що саме товар породжує фінансові потоки, які є, насамперед, залежними ресурсними (насамперед, це матеріальні ресурси виробництва) та факторними (такими, наприклад, як праця, людські ресурси) витратами підприємства. Надалі ж товар визначає й ті фінансові потоки, які обумовлені постачанням і продажем нового товару. Поряд із цим також доцільно визначити, що фінансові потоки, які пов'язані з обов'язковими платежами, також обумовлені рухомістю товарів та їх вартісними аспектами.

Разом з цим можна чітко відокремити як сутність поняття "фінансові потоки", так й економічну природу виникнення фінансових потоків. Так, у першому випадку доцільно говорити про рухомість різновидів фінансових ресурсів підприємства, а в другому – про важливість руху та змінності товарних потоків підприємства. Остаточо це дозволяє вдосконалити визначення "фінансові потоки", яке подане у дослідженні Азаренкової Г. М., та яке, на думку авторів, є більш повним, у такий спосіб:

фінансові потоки промислового підприємства – це цілеспрямований рух, зміна (обсягів, типів, форм та видів) різноманітних фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, що здійснюється з урахуванням фактора часу, де в якості каталізатора виникнення та формування таких потоків є товарні потоки підприємства.

При цьому необхідно зауважити, що подане уточнення поняття "фінансові потоки промислового підприємства" суттєво відрізняється від існуючих, бо в ньому поєднано як сутнісне розуміння фінансового потоку, так і підкреслено економічну природу виникнення означених потоків.

Отже, в роботі надано уточнення поняття "фінансові потоки промислового підприємства", що полягає у підкресленні економічної природи виникнення та формування фінансових потоків підприємства відповідно до рухомості товарів, частка з яких перетворюється на матеріальні ресурси, що у підсумку й визначає ступінь отриманої наукової новизни. Поряд із цим узагальнення існуючих трактувань щодо розуміння фінансового потоку підприємства сприяло визначенню основних підходів з розкриття сутнісного розуміння щодо виникнення та формування таких потоків. Утім як напрямок подальших досліджень слід вказати на доцільність аналізу взаємозалежного розгляду руху матеріальних та фінансових ресурсів підприємства з метою встановлення впливів між потоками таких ресурсів щодо визначення умов їх рухомості.

Література: 1. Азаренкова Г. М. Фінансові потоки в системі економічних відносин / Г. М. Азаренкова. – Х. : ВД "ИНЖЕК", 2006. – 328 с. 2. Проблеми та теоретико-методичні засади управління витратами на машинобудівних підприємствах : [мо-

нографія] / О. С. Кузьмін, А. М. Дідик, У. І. Когут, О. Г. Мельник; за заг. ред. д.е.н., проф. О. С. Кузьміна. – Львів : Тріада плюс, 2009. – 325 с. 3. Терещенко О. О. Антикризисное финансовое управление на підприємстві : монографія / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2004. – 268 с. 4. Тридід О. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства : монографія / О. М. Тридід, К. В. Орехова. – К. : УБС НБУ, 2010. – 143 с. 5. Колесникова В. М. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах реформування податкової системи : дис. канд. екон. наук : спец. 08.06.02 "Підприємництво, менеджмент і маркетинг" / В. М. Колесникова. – Х., 2002. – 194 с. 6. Хавтур О. В. Теоретична концептуалізація фінансових потоків страхових компаній в Україні / О. В. Хавтур // Наукові записки. – Острого : Острозька Академія, 2003. – Вип. 5. – С. 234–249. 7. Присяжнюк А. Ю. Управління інноваційною діяльністю на засадах формування фінансових потоків : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.00.03 "Економіка та управління національним господарством" / А. Ю. Присяжнюк. – К. : Київський національний університет технологій та дизайну, 2009. – 21 с. 8. Тютюкіна Е. Б. Финансовые потоки: сущность и признаки классификации / Е. Б. Тютюкіна, К. М. Афашагов // Вестник финансовой академии. – 2004. – № 7. – С. 24–33. 9. Ермошкіна О. В. Управління фінансовими потоками промислових підприємств: теорія, практика, перспективи / О. В. Ермошкіна. – Дніпропетровськ : Національний гірничий університет, 2009. – 479 с. 10. Баранець Г. В. Управління матеріальними та фінансовими потоками підприємства на основі логістичного підходу : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (переробна промисловість)" / Г. В. Баранець. – Донецьк : Інститут економіки промисловості НАНУ, 2007. – 24 с. 11. Скобелева Е. В. Финансовые потоки холдинга: объект управления / Е. В. Скобелева // Вестник ОГУ. – 2007. – № 9. – С. 112–119. 12. Каточков В. М. Вопросы методологии логистики взаимодействующих потоковых процессов / В. М. Каточков // Известия Челябинского научного центра. – 2005. – Вып. 3 (29). – С. 106–111. 13. Бутрин А. Г. Управление материальными, финансовыми и информационными потоками на промышленном предприятии : монография / А. Г. Бутрин. – Челябинск : Изд-во ЮУрГУ, 1999. – 108 с. 14. Томашевская Л. И. Содержание субстанции стоимости товара / Л. И. Томашевская // Вестник Челябинского государственного университета. – 2009. – № 19 (157). – Экономика. Вып. 21. – С. 31–35.

References: 1. Azarenkova H. M. Finansovi potoky v systemi ekonomichnykh vidnosyn / H. M. Azarenkova. – Kh. : VD "INZhEK", 2006. – 328 p. 2. Problemy ta teoretyko-metodychni zasady upravlinnia vytratamy na mashynobudivnykh pidpriemstvakh : [monohrafiia] / O. Ye. Kuzmin, A. M. Didyk, U. I. Kohut, O. H. Melnyk; za zah. red. d.e.n., prof. O. Ye. Kuzmina. – Lviv : Triada plus, 2009. – 325 p. 3. Tereshchenko O. O. Antykrizysove finansove upravlinnia na pidpriemstvi : monohrafiia / O. O. Tereshchenko. – K. : KNEU, 2004. – 268 p. 4. Trydid O. M. Otsiniuvannia finansovoi stiiikosti pidpriemstva : monohrafiia / O. M. Trydid, K. V. Oriekhova. – K. : UBS NBU, 2010. – 143 p. 5. Kolesnykova V. M. Upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstva v umovakh reformuvannia podatkovoi systemy : dys. kand. ekon. nauk : spets. 08.06.02 "Pidpriemnytstvo, menedzhment i marketynh" / V. M. Kolesnykova. – Kh., 2002. – 194 p. 6. Khavtur O. V. Teoretychna kontseptualizatsiia finansovykh potokiv strakhovykh kompanii v Ukraini / O. V. Khavtur // Naukovi zapysky. – Ostroh : Ostrozka Akademiia, 2003. – Vyp. 5. – Pp. 234–249. 7. Prysiazhniuk A. Yu. Upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu na zasadakh formuvannia finansovykh potokiv : avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.00.03 "Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom" / A. Yu. Prysiazhniuk. –

K. : Kyiivs'kyu natsionalnyi universytet tekhnolohii ta dyzainu, 2009. – 21 p. 8. Tiutiukyna E. B. Fynansovye potoky: sushchnost y priznaky klassifykatsii / E. B. Tiutiukyna, K. M. Afashahov // Vestnik finansovoy akademii. – 2004. – No. 7. – Pp. 24–33. 9. Yermoshkina O. V. Upravlinnia finansovymy potokamy promyslovykh pidpriemstv: teoriia, praktyka, perspektyvy / O. V. Yermoshkina. – Dnipropetrovsk : Natsionalnyi hirnychiy universytet, 2009. – 479 p. 10. Baranets H. V. Upravlinnia materialnymy ta finansovymy potokamy pidpriemstva na osnovi lohistrychnoho pidkhodu : avtoref. dis. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.00.04 "Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy (pererobna promyslovist)" / H. V. Baranets. – Donetsk : Instytut ekonomiky promyslovosti NANU, 2007. – 24 p. 11. Skobeleva Ye. V. Finansovye potoki holdinga: obyekt upravleniya / Ye. V. Skobeleva // Vestnik OGU. – 2007. – No. 9. – Pp. 112–119. 12. Katochkov V. M. Voprosy metodolohii lohystiki vzaimodeystvuyushchikh potokovykh protsessov / V. M. Katochkov // Izvestiya Chelyabynskoho nauchnoho tsentra. – 2005. – Vyp. 3 (29). – Pp. 106–111. 13. Butrin A. H. Upravlenie materyalnymi, finansovymi i informatsyonnyymi potokamy na promyshlennom predpriyatii : monohrafiya / A. H. Butryn. – Chelyabinsk : Izd-vo YuUrHU, 1999. – 108 p. 14. Tomashvskaya L. I. Soderzhanie substantsii stoimosti tovara / L. I. Tomashvskaya // Vestnik Cheliabynskoho hosudarstvennoho universiteta. – 2009. – No. 19 (157). – Ekonomika. Vyp. 21. – Pp. 31–35.

Інформація про авторів

Дікань Лариса Василівна – канд. екон. наук, професор, завідувач кафедри контролю і аудиту Харківського національного економічного університету (61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: hneu_audit09@mail.ru).

Малахов Валерій Андрійович – аспірант кафедри контролю і аудиту Харківського національного економічного університету (61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: hneu_audit09@mail.ru).

Інформація об авторах

Дікань Лариса Василівна – канд. екон. наук, професор, завідувач кафедри контролю і аудиту Харківського національного економічного університету (61166, г. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: hneu_audit09@mail.ru).

Малахов Валерій Андрійович – аспірант кафедри контролю і аудиту Харківського національного економічного університету (61166, г. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: hneu_audit09@mail.ru).

Information about the authors

Dikan Larisa Vasilyevna – PhD in Economics, Professor, Head of Audit and Control Department of Kharkiv National University of Economics (Lenina ave., 9a, Kharkiv, 61166, e-mail: hneu_audit09@mail.ru).

Malakhov Valery Andriyovych – postgraduate student of Control and audit Department of Kharkiv National University of Economics (Lenina ave., 9a, Kharkiv, 61166, e-mail: hneu_audit09@mail.ru).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Іванов Ю. Б.

Стаття надійшла до ред.
18.10.2011 р.